

Hållbara Städer—några reflexioner

Rapporten [Ställ om nu!](#), 2012, avslutar regeringens projekt [Hållbara städer](#) 2008-2012. Projektets syfte var att fördela pengar till nästan ett hundratal projekt landet runt för att pröva nytänkande och ny teknik. Sedan dess har en del nya projekt tillkommit och bl a tankesmedjan Global utmanings [projekt Hållbara Städer](#) skall ge ut en ny rapport i slutet av 2015. Likaså [Världsnaturfonden](#) och [Naturvårdsverket](#) lyfter fram Hållbara städer på sina hemsidor.

Mätbara mål

Vårt intryck är att alla famlar, det saknas gemensamma visioner och mål. Det visas upp många exempel på enstaka projekt i olika städer i Sverige och världen, men ingen stad hänger sig åt hållbarhetsmålet med full kraft. Det tycks fattas något konkret och mätbart att sikta på. **Hur vet en stad/kommun att den är hållbar?**

I stället för konkreta mål får vi höra många vackra ord om t ex ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet, om demokrati och medborgarinflytande, om aktörer och deras intressen. Är det så att marschen mot hållbarhet kommer ingenstans p g a människans oförmåga att komma överens om gemensamma mål för en gemensam framtid?

Kan **koldioxidutsläpp** per person och år (konsumtionsbaserat) vara den sammanfogande länken, som vi kommer överens om att gemensamt sikta på? Andra möjliga delmål som man kunde tänka sig vore lätta för alla att acceptera:

- Minskat **avfall** (allt avfall är av ondo, en del kan lätt oskadliggöras, en del är permanent giftigt eller destruktivt för planetens ekosystem som vi ju lever av).
- Ökad **hälsa** (städer bidrar med ohälsa i många former t ex buller, dålig luft, trängsel, industrikemikalier mm)
- Ökad matsäkerhet med mer **lokala livsmedel**
- Ökad självförsörjning med **lokalproducerad energi**
- Stadens **beredskap** för kriser (stormar, översvämning, oljeblockad, krig, terroristbrott). Detta innebär organisation, en del infrastruktur, förråd med materiel och en viss buffert-utrymme i sjukvården, brandförsvar mm. En sådan beredskap och buffert kan ses som en försäkringskostnad mot det oförväntade.

Nya värderingar

Rapporten *Ställ om nu!* och andra instanser nämner nya värderingar och livsstilar, men går inte nämnvärt vidare med det. Här några förslag som skulle kunna tas upp, styrda av en målinriktad politik:

- Projektet **Göteborg 2.0**, [Göteborgs klimatstrategiskt program](#), är en början, som andra kommuner skulle kunna ta efter. Det är ett helhetsgrepp på hållbarhet med långsiktigt mål: en minskning av fotavtrycket (konsumtionsbaserat) till 2 ton/person/år motsvarande 2 graders målet. Delmål och strategier med ansvariga nämnder/myndigheter ingår i projektet. Planerna utvecklas i samråd med kommunens politiker, tjänstemän och privata aktörer.
- Satsning på **kollektivtrafik** är en annan väg framåt med nya värderingar mot nya beteenden.
- Höjd **skatt på koldioxid** vore ett tredje förslag. Flygskatt likaså. Exempel: [Vancouver och British Columbia's carbon tax](#).

Ändrat beteenden kommer inte av sig själv, men det måste ses som rättvist och av värde för alla. Winston Churchill hade inget problem att få alla med på ransonering i krigets Storbritanien—det gällde alla lika, och alla var med på målet att överleva i frihet.

Teknik

I stället för nya värderingar med nya sätt att leva som passar för en frisk värld för våra barn, målas ofta en ganska teknikorienterad förändring upp med t ex energibesparande åtgärder, avfallskvarnar mm. Det är inget fel med tekniklösningar, men dessa räcker inte på långa vägar, och ger än värre intryck av att staden/kommunen är mer hållbar nu medan den i själva verket kan ha blivit mindre hållbar. Några stora, viktiga teknikområden kommer sällan till tals, t ex:

- **Trähusbyggande**, som ett 20-tal kommuner håller på med. [Världsrekord i trä!](#), Sveaskog.com, 26/11/2015. [Världens högsta trähus byggs i Sumpan](#), woodnet.se, 12/12/2014. [Kommuners satsning på träbyggnader kritiserar](#), P1 Ekot, 2/2/2015.
- **Ekologiskt jordbruk** är ett annat område som sällan diskuteras även om stadens omland där maten odlas också behöver vara frisk och hållbar, så att staden kan överleva i god hälsa. Här en del [forskning på ekologiskt jordbruk](#). Ekologiskt jordbruk är också oberoende av importerade jordbruksinsatser, och därmed transportsnål och säkrare i en tid då oljan inte längre får eldas pga klimatförändringen.

Sammanfattning

Vi tycker att dessa är några viktiga områden som ska tas upp i diskussionen om hållbara städer. Flera kan säkert nämnas (urbanisering kontra ruralisering, beredskap för havshöjning...). Huvudsaken är att ta ett helhetsgrepp med mätbara mål (en eller flera) och få politisk såväl som medborgarlig enighet om dessa. Utan ett starkt politiskt ledarskap kommer man ingenstans. Det är våra barns framtid värd.

Björn Lindbergson, Archie Duncanson
pensionärer engagerade i [Omställning Sigtuna](#)

9/2/2015